

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 5Svk/32/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6023200112
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Vališ
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2024:6023200112.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Vališa, LL.M (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD. a Mgr. Petra Macha, PhD., v právnej veci žalobkyne: L. G., nar. XX.XX.XXXX, W. XXX/XX, W., proti žalovanému (ďalej aj „sťažovateľ“): Centrum právnej pomoci, kancelária Banská Bystrica, so sídlom Skuteckého 30, Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 17396/2021 zo dňa 1. marca 2021, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. BB-75S/22/2023-22 z 12. júla 2023, ECLI:SK:SpSBB:2023:6023200112.1, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. BB-75S/22/2023-22 z 12. júla 2023 **zrušuje a vec vracia** Správnemu súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I. Priebeh administratívneho a súdneho konania

1. Žalovaný preskúmaným rozhodnutím č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 17396/2021 z 01.03.2021 (ďalej aj „napadnuté“ al. „preskúmané“ rozhodnutie) podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. (ďalej aj „zákon č. 327/2005 Z.z.“) v spojení so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej aj „Správny poriadok“) a v spojení s Organizačným poriadkom Centra právnej pomoci (ďalej aj „Centrum“) o žiadosti žalobkyne o poskytnutie právnej pomoci doručenej Centru dňa 16.02.2021 rozhodol tak, že žalobkyni nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci „ochrana osobnosti“ nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa nespĺňala jednu z kumulatívnych podmienok poskytnutia právnej pomoci, konkrétne stav materiálnej núdze, a to podľa § 6 zákona č. 327/2005 Z. z. i § 6a uvedeného zákona, keď príjem žalobkyne v mesiaci podania žiadosti (február 2021) bol vo výške 370,- € a presiahol tak 1,4 násobok sumy životného minima ustanoveného zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime pre jednu plnoletú fyzickú osobu (t.j. sumu 301,- €), presiahol ho tiež v období šiestich mesiacov pred podaním žiadosti a zároveň posudzovaný príjem žalobkyne presiahol aj 1,6 násobok sumy životného minima (t.j. sumu 344,- €). Keďže všetky tri podmienky priznania nároku na právnu pomoc musia byť splnené kumulatívne, uviedol, že ak nie je splnená podmienka materiálnej núdze, nie je nevyhnutne potrebné zaujať stanovisko k tomu, či žiadateľka spĺňa podmienku, že nejde o zrejmu bezúspešnosť sporu a tiež podmienku hodnoty sporu. Žalovaný v preskúmanom rozhodnutí posudzoval i možnosť poskytnutia právnej pomoci žalobkyni s jej finančnou účasťou v zmysle § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. akcentujúc, že predmetná právna úprava dáva Centru možnosť, nie

povinnosť takúto právnu pomoc poskytnúť a Centrum samo v rámci voľnej úvahy má možnosť rozhodnúť o poskytnutí právnej pomoci iba v tých prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Primerané okolnosti, ktoré sú podmienkou poskytnutia právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. konkretizuje článok II ods. 5 interného usmernenia Centra č. 2015/2 a považujú sa za ne také okolnosti alebo skutkový stav a sociálna situácia žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci alebo neposkytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou malo vážne následky a/alebo spôsobilo vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného vyplýva, že považoval za zrejmé, že právna vec, s ktorou sa žalobkyňa obrátila na Centrum právnej pomoci sa týka ochrany osobnosti a je možné konštatovať, že prípadný neúspech žalobkyne v tomto konaní v žiadnom prípade nespôsobí vážne následky alebo vážnu ujmu na jej živote, zdraví alebo na jej právach.

2. Rozhodnutím č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 14128/2021 zo dňa 18.02.2021, ktoré aktuálne netvorí predmet súdneho prieskumu, žalovaný žalobkyňu podľa § 11 zákona č. 327/2005 Z. z. v spojení so zákonom č. 71/1967 Zb. a v spojení s Organizačným poriadkom Centra právnej pomoci predbežne neposkytol právnu pomoc v právnej veci vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 10C/23/2020.

3. Proti preskúvanému rozhodnutiu žalovaného č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 17396/2021 z 01.03.2021 o nepriznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci ako i v bode 2 uvedenému rozhodnutiu žalovaného č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 14128/2021 z 18.02.2021 podala žalobkyňa správnu žalobu, o ktorej Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol rozsudkom č. kon.: 75S/22/2021-137 zo dňa 9. februára 2022 tak, že podľa § 98 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj „SSP“) výrokom I. odmietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 14128/2021 zo dňa 18.02.2021, ktorým žalovaný žalobkyňu v právnej veci vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 10C/23/2020 právnu pomoc predbežne neposkytol, keďže išlo o rozhodnutie predbežnej povahy, ktorého súdny prieskum je vylúčený v zmysle § 7 písm. e/ SSP, vzhľadom na to, že k ujme na subjektívnych právach u žalobkyne nemohlo dôjsť, ak mala možnosť (čo aj využila), podať správnu žalobu proti rozhodnutiu žalovaného o samotnom nároku (t.j. rozhodnutiu č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 17396/2021 z 01.03.2021). Ďalej krajský súd predmetným rozsudkom podľa § 191 ods. 1 písm. g/ SSP a § 191 ods. 4 prvá veta SSP výrokom II. zrušil súdom preskúvanané rozhodnutie žalovaného č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 17396/2021 z 01.03.2021 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, v ktorom ho zaviazal komplexne posúdiť status žalobkyne v intenciách ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. ako aj v intenciách ustanovenia § 5b ods. 6 uvedeného zákona.

4. Žalovaný podal voči rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 75S/22/2021-137 zo dňa 9. februára 2022 v poradí prvú kasačnú sťažnosť, o ktorej Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozhodol rozsudkom sp. zn. 5Svk/31/2022 z 28.02.2023 a sťažovateľom napádaný výrok II a naň nadväzujúci výrok III rozsudku o trovách zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie. Najvyšší správny súd s odkazom na závery Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR vyjadrené v rozsudku sp. zn. 1Vs/1/2021 z 24.02.2022 konštatoval, že vzhľadom na to, že žalobkyňa nepožadovala aplikáciu postupu v zmysle § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z., žalovaný nebol povinný automaticky vyhodnocovať status žalobkyne aj v intenciách predmetného ustanovenia. Kasačný súd sa tiež nestotožnil so záverom správneho súdu, že zo strany žalovaného nebol dostatočne zistený skutkový stav veci pri aplikácii § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., ak podľa správneho súdu žalovanému nebolo zrejmé, pre akú vec žalobkyňa žiada právnu pomoc poskytnúť a uzavrel, že v kontexte obsahu ostatných listín v administratívnom spise možno prijať záver, že žalobkyňa žiadala o poskytnutie právnej pomoci pre súdne konanie, v ktorom pôjde o ochranu osobnosti (bod 16).

5. Správny súd v Banskej Bystrici, na ktorý s účinnosťou od 01.06.2023 prešla pôsobnosť bývalého Krajského súdu v Banskej Bystrici vo veciach správneho súdnictva podľa zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov následne rozsudkom č. k. BB-75S/22/2023-22 zo dňa 12. júla 2023 preskúvanané rozhodnutie žalovaného č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 17396/2021 zo dňa 01.03.2021 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že je nesporné, že žalobkyňa, hoci aj nepatrne, presahovala svojím príjmom, ktorým bol invalidný dôchodok, hranicu pre priznanie nároku právnej pomoci bezplatnej, ale aj s finančnou účasťou. Zmiernením nepriaznivého dôsledku v podobe nepriznania právnej pomoci pre nesplnenie podmienky materiálnej núdze žiadateľa sú v takýchto prípadoch zákonom stanovené výnimky vymedzené v ustanovení § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., rovnako aj v § 5b ods. 6 tohto zákona, a

nakoľko v zmysle záverov Najvyššieho správneho súdu SR v prípade žalobkyne neprichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z., relevantnou v danom prípade ostala len aplikácia ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. Po opätovnom preskúmaní súdneho a administratívneho spisu dospel správny súd k záveru o nepreskúmateľnosti žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného, keď z neho nevyplýva správna úvaha, na základe ktorej žalovaný prijal svoj záver o neposkytnutí právnej pomoci žalobkyni, keďže dostatočne zrozumiteľným spôsobom žalovaný nevyhodnotil a neuviedol dôvody, ktoré ho k takémuto záveru viedli vo vzťahu k okolnostiam na strane žalobkyne. Z rozhodnutia žalovaného nie je zrejmé, prečo by výsledok súdneho konania vo veci ochrany osobnosti bez ďalšieho nemal mať dopad na práva žalobkyne, najmä keď sa jedná o rýdzo osobnostné práva subjektu domáhajúceho sa ochrany osobnosti. Správnemu súdu tiež nie je zrejmá úvaha žalovaného, akou posúdil vec pri aplikovaní § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., keď iba konštatoval, že Centrum vo vzájomnej súvislosti posúdilo rozsah prekročenia podmienky materiálnej núdze, ako aj povahu veci, pre ktorú žiadateľka žiadala poskytnúť právnu pomoc. Je zrejmé, že žalobkyňa prekročila podmienky materiálnej núdze len nepatrne, preto by podľa názoru správneho súdu mali existovať „silnejšie dôvody“ vo vzťahu k povahe veci pre konečný záver o nepriznaní právnej pomoci. V ďalšom konaní správny súd žalovaného zaviazal nanovo posúdiť žiadosť žalobkyne podanú dňa 16.02.2021, rozhodnúť o nej z hľadiska splnenia zákonných podmienok v intenciách ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. a svoje rozhodnutie v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku náležite odôvodniť.

II. Kasačná sťažnosť žalovaného

6. Voči rozsudku Správneho súdu v Banskej Bystrici č. k. 75S/22/2023-22 z 12.06.2023 podal žalovaný (ďalej aj „sťažovateľ“) z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej aj „SSP“) kasačnú sťažnosť, navrhujúc rozsudok správneho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

7. Sťažovateľ sa nestotožnil s konštatovaním správneho súdu o nepreskúmateľnosti žalobou napadnutého rozhodnutia majúc za to, že odôvodneniu, prečo žalobkyni neposkytol právnu pomoc, sa venoval dostatočne a v preskúmanom rozhodnutí uviedol skutočnosti, ktoré boli podkladom pre ním vydané rozhodnutie, poukázal na rozhodnutie Sociálnej poisťovne o ustanovenom invalidnom dôchodku žalobkyne v posudzovanom období a tiež dostačujúco odôvodnil, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov a ako použil správnu úvahu pri aplikácii ustanovenia § 6b ods.2 a § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z. K aplikácii ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 sťažovateľ zopakoval, že predmetná právna úprava dáva sťažovateľovi možnosť, nie povinnosť takúto právnu pomoc poskytnúť. Argumentoval všeobecnou formuláciou ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z., keď pod primeranými okolnosťami je možné podľa dostupnej judikatúry rozumieť to, že ide o taký právny stav, ktorý by mal byť posudzovaný s osobitným zreteľom a mal by byť hodný osobitnej ochrany zákonom. Poukázal na nové interné usmernenie žalovaného vo vzťahu k osobitnému zreteľu, ktoré bližšie konkretizuje primerané okolnosti, ktoré sú podmienkou poskytnutia právnej pomoci podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.. Podľa článku II, ods. 9 usmernenia sťažovateľa č. U/07/2021 ČRZ:2946/2021, Centrum pod primerané okolnosti žiadanej právnej pomoci vymedzuje právnu pomoc najmä pre ohrozené skupiny vo veciach úpravy práv a povinností k maloletým deťom, určenia vlastníckeho práva, obmedzenia spôsobilosti na právne úkony, dražby nehnuteľností, ochrany obetí násilných trestných činov, výživného pre plnoleté nezaopatrené dieťa a zrušenie oddĺženia pre nepoctivý zámer. Za primerané okolnosti sa podľa uvedeného považujú také okolnosti alebo skutkový stav a sociálna situácia žiadateľa, ktorá nasvedčuje tomu, že by neposkytnutie právnej pomoci alebo neposkytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou malo vážne následky a spôsobilo by vážnu ujmu na živote, zdraví alebo právach žiadateľa. Zopakoval, že v odôvodnení rozhodnutia bolo jasne vymedzené, že žalobkyňa nespĺnila zákonom stanovenú podmienku - stav materiálnej núdze, ktorá je nevyhnutným predpokladom priznania nároku na poskytovanie právnej pomoci podľa § 6 ods.1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z.z., keď príjem žalobkyne presahoval 1,4-násobok sumy životného minima, zároveň presahoval aj 1,6 násobok sumy životného minima a podotkol, že zo zmatečnej a neefektívnej komunikácie so žalobkyňou aj kvôli nedoloženiu dôkazov preukazujúcich jej tvrdenia bolo zrejmé, že žalobkyňa bude mať neprekonateľné ťažkosti i so splnením ďalšej z kumulatívnych podmienok - zrejmej bezúspešnosti sporu.

8. Žalobkyňa sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného nevyjadrila.

III. Právne posúdenie vecí kasačným súdom

9. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal rozsudok správneho súdu v rozsahu podanej kasačnej sťažnosti. Jeho právomoc a príslušnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení a § 11 písm. h/ SSP.

10. Kasačný súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez jeho nariadenia. Rozsudok bol vyhlásený verejne po oznámení dňa vyhlásenia v súlade s § 137 ods. 4 SSP.

11. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442 ods. 1, § 443 ods. 1 / SSP kasačný súd konštatuje, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti rozsudku, voči ktorému je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a včas.

12. Kasačný súd po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi kasačnej sťažnosti považuje za relevantné pre posúdenie dôvodnosti kasačnej sťažnosti vysporiadať sa s otázkou, či je správny právny záver správneho súdu, ktorý po preskúmaní rozhodnutia žalovaného č. KaBB/5536/2021, ČRZ: 17396/2021 zo dňa 01.03.2021 konštatoval nepreskúmateľnosť a nenáležité odôvodnenie žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného, a to v intenciách ustanovenia § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z.

13. Po preskúmaní súdneho aj administratívneho spisu dospel kasačný súd k záverom, ktoré deklaroval vo výroku svojho rozsudku a bližšie tieto závery odôvodňuje v nasledovnom texte.

IV. Vybrané ustanovenia, z ktorých kasačný súd vychádzal

14. Podľa §6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi (ďalej aj „zákon č. 327/2005 Z. z.“), ak príjmy prevyšujú zákonom určenú hranicu materiálnej núdze, centrum môže poskytnúť právnu pomoc s finančnou účasťou oprávnenej osoby, ak je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci.

Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.

Podľa § 47 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

V. Posúdenie kasačných námietok

15. V preskúmvanej veci nie je sporné, že žalobkyňa nespĺňala jednu z troch kumulatívne stanovených podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc bez jej finančnej účasti podľa § 6 ods. 1 písm. a/ zákona č. 327/2005 Z. z., a to podmienku príjmu nepresahujúceho 1,4 násobok životného minima a nespĺňala ani podmienku stanovenú v § 6a citovaného zákona na poskytnutie právnej pomoci s jej účasťou, keďže jej mesačný príjem v posudzovanom období presahoval aj 1,6 násobok životného minima. K predmetu konania, ohľadom ktorého žalobkyňa žiadala poskytnutie právnej pomoci, kasačný súd už v skôr vydanom rozsudku sp. zn. 5Svk/31/2022 zo dňa 28.02.2023 uzatvoril, že v kontexte obsahu listín v administratívnom spise možno prijať záver, že žalobkyňa žiadala o poskytnutie právnej pomoci pre súdne konanie, v ktorom pôjde o ochranu osobnosti.

16. V § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. je zakotvené oprávnenie žalovaného (sťažovateľa) zvážiť poskytnutie právnej pomoci s finančnou účasťou žiadateľa aj v prípadoch, ktoré prekračujú stanovené hranice podmienok upravených v § 6 a § 6a tohto zákona. Priznanie právnej pomoci na základe uvedeného ustanovenia je viazané na podmienky tam uvedené, pričom aj v situácii, keď tieto podmienky nastanú, vždy zostáva na uvážení a posúdení žalovaného ako správneho orgánu, či právnu pomoc na základe tohto ustanovenia žiadateľovi poskytne. Zákon tak správne orgánu

zveril, aby sám v rámci správnej úvahy rozhodol o poskytnutí právnej pomoci v prípadoch, kde je to primerané okolnostiam žiadanej právnej pomoci. Žalovaný (sťažovateľ) v posudzovanej veci správne argumentoval, že predmetná právna úprava mu dáva možnosť, a nie povinnosť, takúto právnu pomoc poskytnúť (viď napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27.02.2014, sp. zn. 5Sžo/2/2014) a zároveň konkretizoval okolnosti, definované jeho interným predpisom ako okolnosti primerané k poskytnutiu právnej pomoci. Účelom ustanovenia § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci nepochybne je, aby sa právna pomoc dostala aj tým, ktorí nespĺňajú zákonné predpoklady na jej poskytnutie, ale sa nachádzajú v nepriaznivej finančnej, sociálnej, zdravotnej, či inak vážnej situácii. Zároveň však toto ustanovenie neotvára povinnosť automaticky priznať predmetný nárok všetkým osobám v ťažkej životnej situácii, ktoré o právnu pomoc požiadajú.

17. Kasačný súd v zhode so sťažovateľom sa nestotožňuje so záverom správneho súdu o nepreskúmateľnosti žalobou napadnutého rozhodnutia žalovaného, absenciou jeho správnej úvahy a konštatovaním, že žalovaný sa riadne nezaoberal okolnosťami prípadu vo vzťahu k možnosti aplikácie § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci. V posudzovanej veci je nesporné, že pri vyhodnocovaní, či je možné aplikovať ustanovenie § 6b ods. 2 zákona o poskytovaní právnej pomoci, je potrebné do úvahy brať práve špecifické okolnosti, aké sú dané v tom ktorom prípade (rozsah prekročenia podmienky materiálnej núdze žiadateľky, jej schopnosť domáhať sa svojich práv pred súdmi bez právneho zastúpenia, vedené exekučné konania). Ako vyplýva z napadnutého rozhodnutia, žalovaný použil svoju diskrečnú právomoc v rámci zákonného rámca, z tohto nevybočil a svoje rozhodnutie dostatočným spôsobom zdôvodnil, a aj keď je pravdou, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v časti týkajúcej sa otázky aplikácie citovaného ustanovenia mohlo byť podrobnejšie, nemožno uzavrieť, že by sa žalovaný predmetnou vecou nezaoberal. Napadnuté rozhodnutie žalovaného je vydané v súlade so zákonom a z jeho odôvodnenia jasne vyplýva, že žalovaný vo vzájomnej súvislosti posúdil rozsah prekročenia podmienky materiálnej núdze na strane žalobkyne, ako aj povahu veci týkajúcu sa ochrany osobnosti, pre ktorú žiadala poskytnúť právnu pomoc, vyhodnotiac, že prípadný neúspech žalobkyne v tomto konaní nespôsobí vážne následky alebo vážnu ujmu na jej živote, zdraví alebo právach. Odôvodnenie rozhodnutia žalovaného tak poskytuje dostatočný základ na jeho vecné preskúmanie.

18. Odhliadnuc od vyššie uvedeného kasačný súd opätovne poukazuje na rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Vs/1/2021, ktoré je možné analogicky aplikovať i na posudzovanú vec, podľa ktorého žalovaný má povinnosť odôvodniť svoj záver o nepotrebnosti využitia ustanovenia § 5b ods. 6 citovaného zákona iba za situácie, ak sa daného postupu bude žiadateľ výslovne domáhať. Vzhľadom na to, že z administratívneho spisu a ani zo správnej žaloby žalobkyne v znení jej doplnení nevyplýva, že by žalobkyňa požadovala aplikáciu § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., žalovaný nemal automatickú povinnosť obsiahlo vyhodnocovať status žalobkyne v intenciách predmetného ustanovenia. Veľký senát v rozhodnutí sp. zn. 1Vs/1/2021 zároveň konštatoval, že správny súd následne v rozsahu uplatnených žalobných bodov vyhodnotí povahu veci, ktorej sa predmetná žiadosť týka s tým, že pokiaľ bude mať za to, že by predmetná žiadosť mala byť práve z dôvodu jej podstaty posudzovaná aj podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. (analogicky podľa § 6b ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z.), zruší rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie, v rámci ktorého žalovaný predloží žiadosť riaditeľovi na rozhodnutie podľa § 5b ods. 6 zákona č. 327/2005 Z. z. Tento postup správneho súdu však nemôže byť pravidlom, ale vždy bude závisieť od okolností konkrétneho prípadu, jeho závažnosti a dôležitosti, na ktoré okolnosti správny súd poukáže v odôvodnení svojho rozhodnutia. Takéto úvahy v napadnutom rozsudku správneho súdu absentovali.

19. Nad rámec vysporiadania sa so sťažnostnými námietkami sťažovateľa kasačný súd podotýka, že žalobkyňa na strane 6 žaloby okrem iného uviedla, že žiada, aby: „súd prebehol s mojou prítomnosťou“, z čoho je možné vyvodiť záver o neformálnej žiadosti žalobkyne o nariadenie pojednávania vo veci, s ktorou skutočnosťou sa správny súd v napadnutom rozsudku nevysporiadal. Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že prejednanie veci na pojednávaní je osobitným spôsobom konania pred správnym súdom, ktorým sa realizuje zásada verejnosti, ústnosti a bezprostrednosti tohto konania (§ 5 ods. 6 a 8 SSP), majúca svoje ústavnoprávne vyjadrenie v čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého má každý právo, aby sa jeho vec prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa § 107 ods. 1 písm. a/ SSP predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávania, ak o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania. Kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje na ustálenú rozhodovaciu činnosť prezentovanú napríklad v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžsk/2/2019 zo dňa 22. októbra 2019, publikovanom pod č. R 18/2021

„... z dikcie vyššie citovaného § 107 ods. 1 písm. a/ SSP je zrejmé, že predmetné ustanovenie zakotvuje povinnosť správneho súdu nariadiť ústne pojednávanie na prejednanie veci samej, ak o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania.“

VI. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

20. Vzhľadom na vyššie uvedené závery kasačný súd napadnutý rozsudok Správneho súdu v Banskej Bystrici podľa § 462 ods. 1 SSP zrušil a vec vrátil správneho súdu na ďalšie konanie. Úlohou Správneho súdu v Banskej Bystrici v ďalšom konaní bude prejednať žalobu v medziach jej žalobných bodov a vysporiadať sa v bode 19 rozsudku uvedenou žiadosťou žalobkyne, pričom správny súd je v zmysle § 469 SSP viazaný právnym názorom kasačného súdu.

21. Podľa § 467 ods. 3 SSP, ak kasačný súd zruší rozhodnutie správneho súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania. Vzhľadom k tomu, že kasačný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil Správneho súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie a v kontexte s vyššie citovaným ustanovením o nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne správny súd.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.